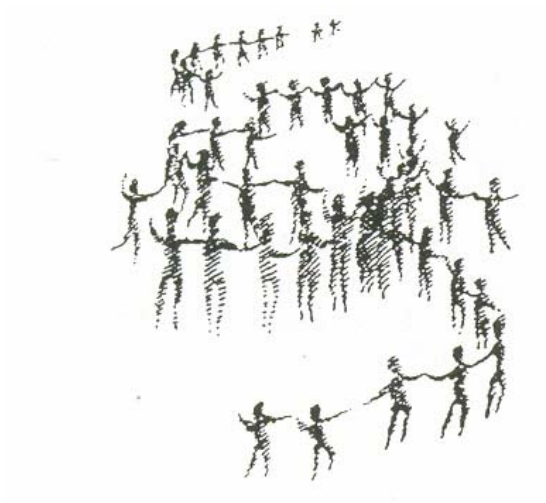

Samen vieren rond het woord

Toelichting op de eredienst

in de wijkgemeente Ypenburg

van de protestantse gemeente Nootdorp-Ypenburg

Ter inleiding

In dit boekje willen we een toelichting te geven op de liturgie zoals wij die in onze diensten in de wijkgemeente Ypenburg vieren. Hiermee hopen we nieuwkomers van dienst te zijn zodat zij zich snel kunnen thuis voelen in de kerkdiensten en in onze gemeente. Maar ook voor degenen die al langer de diensten in Ypenburg bezoeken, hopen we dat deze toelichting verdieping geeft van de beleving van de vieringen.

In de diensten gebruiken we een zondagsbrief. Hierop staan de verschillende onderdelen van de dienst aangegeven, de lezingen en de te zingen liederen. Deze zondagsbrief biedt de mogelijkheid om ook liederen buiten het liedboek te zingen, teksten af te drukken en variaties in de orde van dienst aan te brengen.

Ook biedt de zondagsbrief de mogelijkheid voor responsies en acclamaties door de gemeente (bijv. de samenspraak voorganger en gemeente bij de bemoediging, de groet, bij kyriëgebed en voorbeden en in de avondmaalsviering bij het tafelgebed. Met dit 'samen spreken' willen we uitdrukken dat vieren een gezamenlijke activiteit is van heel de gemeente. De voorganger gaat daarin voor, maar de gemeente is daarbij niet alleen hoorder maar ook verkondiger. Daarnaast klinken ook op andere momenten nog andere stemmen dan die van de voorganger. De lezing(en) worden gedaan door een lector (lezer), waarbij de lezing over het verhaal dat ook in de kindernevendienst aan de orde is vaak gedaan wordt door de leiding van de kindernevendienst van die zondagochtend. Leden van de werkgroep eredienst en de diakenen doen met regelmaat mee in kyriëgebed en voorbeden en ook andere gemeenteleden worden regelmatig uitgenodigd een tekst uit te spreken in de dienst.

De opstelling in de kerkzaal is zo gekozen dat gemeenteleden ook elkaar zoveel mogelijk zien tijdens de viering: in een halve cirkel rond de liturgische tafel, waarbij we ervan uitgaan dat heel de kerkzaal liturgisch centrum genoemd mag worden.

Door al deze aspecten hopen we dat de vieringen in onze gemeente werkelijk een Samen Vieren Rond het Woord zullen zijn.

de werkgroep Eredienst,

Als we de kerkzaal binnengaan, komen we in het huis van God. Dat kunnen we zien: voor in de kerk op de tafel ligt de Bijbel, een grote kaars, de Paaskaars brandt. Deze Paaskaars is het symbool van het Licht van Christus. Deze brandt al als we binnenkomen en blijft branden als we de kerkzaal weer verlaten, zo laat de Paaskaars symbolisch zien dat het Licht van Christus altijd onder ons en in de wereld schijnt.

Naast de liturgische tafel staat de kansel. De liturgie wordt gevierd vanachter de tafel, de verkondiging vindt plaats vanachter de kansel.

Op de tafel staat de lantaarn van de kindernevendienst, daarmee nemen ook zij het Licht mee naar hun eigen bijeenkomst.

De collectezakken liggen op de tafel en als er een bloemengroet is staan ook de bloemen daarop.

Als het avondmaal gevierd wordt, staan brood en wijn op de tafel.

Aan de kleuren in de kerk, het kleed op de kansel en de eventuele stola van de dominee is te zien welke periode van het kerkelijk jaar het is.

Paars - is de kleur van de voorbereiding op het Kerstfeest of het Paasfeest, het is de kleur van bezinning, inkeer, boete. De vier Adventsweken zijn paars en de 6 zondagen in de 40-dagentijd, vastentijd of lijdenstijd voor Pasen.

Wit - is de kleur van feest, van het Koninkrijk van God. Kerst, Pasen en de feesttijd daarna is de kleur wit. Ook als het dopen is maken we de kleur een beetje wit, vlak voor het dopen wisselt de dominee van stola.

Groen - is de kleur van hoop, van het goede leven. Dit is de kleur van de 'feestloze' tijd, na Epifanie en na Pinksteren.

Rood - is de kleur van de vurige Geest van Pinksteren. Als er bevestiging is van ambtsdragers of belijdenis van het geloof is de kleur ook rood.

ORDE VAN DIENST

Bij het binnenkomen worden we welkom geheten en de zondagsbrief wordt uitgedeeld. De kleinste kinderen kunnen naar de oppas worden gebracht. Er klinkt orgelspel of andere muziek

Welkom en mededelingen

In de kerkenraadkamer wordt het consistoriegebed uitgesproken. Als er dopen, bevestiging van ambtsdragers of belijdenis is in de dienst, zijn de betrokkenen hierbij aanwezig.

VOORBEREIDING

De ouderling van dienst spreekt namens de kerkenraad deze woorden uit. Als er bloemen zijn wordt hier vermeld voor welk gemeentelid ze zijn. Als de predikant het eerste deel van de dienst doet ontvangt hij/zij een hand van de ouderling, daarmee wordt de (gezamenlijke) verantwoordelijkheid voor de dienst uitgedrukt.

Aanvangslied

In dit eerste deel bereiden we ons voor op de dienst van het Woord. Het hoeft niet altijd de dominee te zijn die hierin voorgaat. Het kan ook de ouderling van dienst zijn of een gemeentelid, jong of oud. In dit gedeelte richten we ons als gemeente tot God.

Moment van stilte

Vaak beginnen we de dienst met het zingen van een lied, we gaan hiervoor staan, we staan a.h.w. klaar om naar binnen te gaan.

Bemoediging:

Voorganger: Onze hulp is in de naam van de Heer
Gemeente: die hemel en aarde gemaakt heeft

Een moment om tot rust te komen, stil te worden, om je voor te bereiden op de ontmoeting met God en met elkaar

Drempelgebed:

- v. Heer, onze God, wat zijn wij zonder U?
Onze geest heeft uw licht nodig,
Onze wil uw kracht, onze ziel uw vrede.
- g. Neem ons leven in uw hand
reinig ons van ongerechtigheid
- v. Keer U om naar ons toe
- g. En doe ons weer leven met hart en ziel, Amen

We spreken elkaar moed in met woorden uit psalm 124: we hoeven het, in deze dienst en in ons leven, niet alleen te doen, God wil onze hulp zijn.

Intochtpsalm

Vroeger (en in bijv. kloosters soms nog) werd dit gebed uitgesproken op de drempel van de kerkzaal. In dit gebed, dat verschillende bewoordingen kan hebben, belijden we schuld tegenover God en vragen we God om zich weer naar ons toe te keren met zijn Licht. Het is als een soort voetenvegen waarna we de drempel over durven gaan, het huis van God binnen. We mogen achter ons laten wat ons vanuit de week die achter ons ligt belast.

De naam van de psalm geeft aan dat deze bij het binnengaan gezongen zou moeten worden, nadat we de drempel over zijn. We zingen op deze plek een psalm om zo onze binding en oorsprong met het volk Israël aan te geven. Elke zondag heeft, volgens een rooster, een eigen intochtpsalm.

Het kyrië of smeekgebed

v. Roepen wij God aan om ontferming voor de nood van de wereld,
en prijzen wij zijn Naam, want zijn barmhartigheid is groot.

Glorialied

RONDOM HET WOORD

Groet:

v. de Heer zal met u zijn
g. ook met u zij de Heer

of:

v. De liefde en de genade van God is met u
g. zijn vrede ook met u.

Gebed bij de opening van de Bijbel

De Schriften gesproken en gezongen:

Lezing Oude/Eerste Testament

Zingen: Psalm
(Lezing brieven)
Evangelielezing

Zingen

We weten dat in de wereld de nood en de ellende van mensen groot is. Wij brengen die nood voor Gods aangezicht. Wij roepen voor alle mensen, ook voor onszelf. Het is een harde roep: 'Help!', het moet ons van het hart. Dit gebed om ontferming kan worden afgesloten met gesproken of gezongen: Kyrie eleison: Heer, ontferm U. Een diaken, die in die functie zich richt op de nood in de wereld, zou dit gebed goed uit kunnen spreken.

Na het smeekgebed zingen we een loflied. Dit kan een lied uit het liedboek zijn of een ander lied of het Gloria, een vaste liturgische tekst. Een glorialied zingen we niet tijdens de (paarse) Adventsweken en de weken voor Pasen, vanwege de ingetogenheid van deze weken.

We zijn nu klaar om te luisteren naar Gods Woord. Hierin gaat de predikant voor. Als de Voorbereiding niet door de predikant is gedaan, ontvangt hij/zij hier de handdruk van de ouderling van dienst. Voorganger en gemeente groeten elkaar. Daarmee bidden we hem/haar Gods nabijheid toe.

We bidden om de nabijheid van Gods Geest bij de opening van de Bijbel. Dit kan ook een vast gebed zijn: elke zondag heeft een eigen zondagsgebed. In dit gebed klinkt vaak al iets van de boodschap die we zullen gaan horen.

We lezen uit de Bijbel (in de regel) zowel uit het Oude of Eerste Testament en uit het Nieuwe of Tweede Testament, om zo heel de bijbel te laten klinken. Na de eerste lezing zingen we meestal een psalm, elke zondag heeft z'n eigen psalm. Soms wordt ook uit één van de brieven uit het N.T. gelezen, vanwege de veelheid wordt dit ook vaak weggelaten. De evangelielezing klinkt (eigenlijk) altijd. In sommige kerken gaan we hiervoor staan, hier kun je je vragen bij hebben vanwege de eenheid van de Schriften. De lezingen worden (meestal) gekozen volgens een leesrooster. De kindernevendienst volgt dezelfde lezingen.

We zingen een lied passend bij de lezing of de Lofprijzing (U komt de lof toe), een lied waarin we God loven en prijzen vanwege het grote nieuws dat we hebben gehoord.

De kinderen gaan naar de nevendienst,
Zingen: Samen in het licht

Verkondiging

Lied of geloofsbelijdenis, orgelspel of stilte

RONDOM ONS ANTWOORD

Dankgebed en voorbeden

Stil gebed

Onze Vader

De kinderen horen het verhaal in hun eigen ruimte en in hun eigen taal.
Voordat ze daar naar toe gaan steken we hun lantaarn aan met het Licht van de Paaskaars, ten teken dat ook Gods Licht met hun meegaat.
Daarna zingen we en tijdens het zingen gaan ze de kerkzaal uit.

De dominee legt uit wat we in de lezingen hebben gehoord en probeert daarbij de betekenis daarvan aan te geven voor ons dagelijks leven.
We proberen de weg van het heil te ontdekken in Gods Woord en samen de weg naar het leven te vinden.

Na de verkondiging kan worden gezongen. Een lied waarin het thema van de dienst naar voren komt of de geloofsbelijdenis. Deze laatste wordt niet altijd gezongen, maar in ieder geval als het avondmaal wordt gevierd in de dienst.
Soms klinkt er orgelspel of stilte als een moment om de boodschap van de verkondiging persoonlijk te overdenken.

Dit deel van de dienst zou ook door een diaken uitgesproken kunnen worden, uiteraard ook weer door andere gemeenteleden.
Ieder kan een dankgebed of voorbeden aanvragen door het inleveren van een voorbedenbriefje in de voorbedenschaal bij de ingang van de kerkzaal.
De diaken zet de schaal op de liturgische tafel.
De aangevraagde voorbeden worden voor het gebed genoemd en in de gebeden aangehaald.

Wij danken God voor al het goede dat wij van Hem ontvangen, dat wij zijn boodschap hebben mogen horen, en bidden dat wij daaruit leren leven.
Wij spreken onze zorgen voor God uit, onze zorg over de wereld, kerk, over elkaar en onszelf.
In vergelijking met het gebed om ontferming proberen we, vanuit de gehoorde verkondiging, ook te zeggen wat er gedaan moet worden in de wereld, de kerk en in ons leven. Hoe de boodschap van heil waar gemaakt kan worden en hoe wij daaraan mee kunnen werken.

In stilte kunnen we persoonlijk tegen God zeggen wat voor ons belangrijk is en de mensen in ons leven aan God opdragen.

Gezamenlijk bidden we het Onze Vader, het gebed dat Jezus ons leerde, het gebed dat al onze gebeden omvat. Dit kan ook gezongen worden.
Soms bidden we het Oecumenisch Onze Vader, om de verbondenheid met andere kerken aan te geven.

Inzameling van onze gaven

Bidden en doen hoort bij elkaar. Er is een inzameling van onze gaven om dat te ervaren. Eén collecte is in ieder geval altijd voor een diaconaal doel, omdat we als kerk niet alleen voor onszelf leven. Vooraf wordt soms een toelichting gegeven op één van de doelen van de collecte.

De kinderen komen terug uit de nevendienst en oppas

Hier of al eerder in de dienst is er soms aandacht voor de kinderen rondom het verhaal of het thema dat aan de orde is. Dit kan ook het Advent-, Paas- of Pinksterproject zijn.

UITZENDING EN ZEGEN

Slotlied

Aan het eind van de dienst zingen we een loflied of een danklied waarin gezegd kan worden dat God goed is, en liefde. Dat God met ons meegaat op de weg van ons leven. Die boodschap zingen we elkaar toe, om daarmee op weg te gaan.

Zegen, g. Amen (3 x gezongen)

De dominee geeft de zegen van God door aan de gemeente. Hierbij kunnen voorganger en gemeente elkaar gewoon aankijken. Wanneer de voorganger geen predikant is, spreken we van zegenbede. Ook kunnen we elkaar Gods zegen toezingen.

We beantwoorden de zegen met (meestal) een gezongen Amen.

Aan het eind van de dienst ontvangt de dominee opnieuw de handdruk van de ouderling van dienst

Na de dienst:

- wordt een collecte gehouden bij de uitgang
- de dominee en de ouderling staan bij de uitgang om ieder, die dat wil te groeten, wie vragen heeft over de gemeente of de dienst kan hen op dat moment daarover aanspreken.

Gezamenlijk koffiedrinken

Om elkaar te ontmoeten en nader kennis te maken is er na de dienst gelegenheid om samen koffie/thee of fris te drinken. Ook nieuwe gemeenteleden kunnen hopelijk zo snel vertrouwd worden met onze wijkgemeente en haar leden.

Soms is er gelegenheid om een kaart te tekenen die als groet van bemoediging (met de bloemen) naar een gemeentelid wordt gebracht.

ORDE VAN DIENST VAN SCHRIFT EN TAFEL

Na de verkondiging wordt de Geloofsbelijdenis gezongen

Dankgebed en voorbeden
Stil gebed

De kinderen komen uit de nevendienst

Inzameling van onze gaven,
overtuiging wordt de tafel klaargemaakt.

Nodiging

Tafelgebed

v. De Heer zal met u zijn
g. De Heer zal u bewaren.
v. Verheft nu uw harten tot God
g. Wij hebben ons hart bij de Heer.
v. Laten wij God dankzeggen
g. Hij is onze dankbaarheid waard

U komt onze dank toe, Eeuwige God,

Zingen 'Heilig, heilig....'

"Want in de nacht waarin Hij werd overgeleverd....."

'Als wij dan eten van dit brood',
of:
v. Als wij brood en wijn rondgeven
g. delen wij zijn dood en leven.
v. delen wij zijn nieuw verbond
g. Maranatha.! Tot Hij komt!

Minimaal 4 keer per jaar vieren we samen het avondmaal.

De geloofsbelijdenis zeggen of zingen we in verbondenheid met elkaar en de kerk van alle eeuwen en plaatsen.
In die traditie staan wij en vieren wij de maaltijd van de Heer.

Als het avondmaal wordt gevierd, vervalt hier het Onze Vader.

We kennen in onze gemeente het 'Open Avondmaal', ieder, groot en klein, die in Jezus gelooft en bij Hem wil horen is welkom aan Zijn tafel,

Het klaarmaken van de tafel is een taak van de diakenen.

De dominee nodigt de gemeente uit om met elkaar het heil van God te vieren

In beurtspraak spreken we het tafelgebed uit.

We beginnen met de groet en een lofprijzing.

Daarna horen we van Gods grote daden in de geschiedenis van Israël en in Jezus Christus.
De bewoordingen kunnen verschillen en aangepast worden bij het thema van de dienst of het kerkelijk jaar.

Wij zingen om God te loven.

Wij horen de woorden die Jezus zelf tegen zijn discipelen heeft gezegd, toen zij het laatste avondmaal vierden: 'doet dit tot Mijn gedachtenis'.
Wij zingen of zeggen dat wij in deze maaltijd de dood des Heren verkondigen, Maranatha = 'totdat Hij komt', of 'Kom Heer, kom'

Aanroepen Heilige Geest

v. 'Zendt dan o God, uw Heilige Geest,.....'

g. Onze Vader,.....

Uitdelingswoorden:

Het brood dat wij breken en aan elkaar geven vertelt ons dat Jezus zo voor ons gebroken is. Neemt, eet, gedenkt en gelooft dat Jezus Christus zich voor ons heeft gegeven tot vernieuwing van ons leven.

De beker met wijn, waarover wij onze blijdschap en dankbaarheid uitspreken, vertelt ons dat het bloed van Jezus Christus zo is vergoten. Neemt, drinkt allen daaruit, gedenkt en gelooft dat Jezus Christus zich voor ons heeft gegeven tot vergeving van onze zonden.

Vredegroet:

v. Geef ons het inzicht, de moed en de kracht om uw vrede zichtbaar te maken onder mensen.

Wensen wij elkaar de vrede van Christus.

g. "De vrede van Christus is met u/jou".

Het delen van brood en wijn

v. "Lichaam van Christus" of: "Brood ten leven, "of

"Bloed van Christus" of "vrucht van de wijnstok", of "....."

Dankgebed

De Heilige Geest wordt aangeroepen om in ons midden te zijn als wij brood en wijn delen.

Nu bidden wij samen het Onze Vader, het gebed dat Jezus zijn leerlingen geleerd heeft.

In de uitdelingswoorden horen wij de (symbolische) betekenis van brood en wijn voor ons: vernieuwing van ons leven.

Dit betekent:

Samen gemeenschap vormen: als je met elkaar eet, dan hoor je bij elkaar. Wij mogen vergeving ontvangen voor wat er fout is gegaan en gedaan in ons leven.

We worden vanuit die vergeving op de weg gezet naar het nieuwe leven. De maaltijd is in de bijbel beeld van de toekomstige maaltijd van overvloed in het koninkrijk van God, waarheen de volkeren zullen optrekken.

Een oud gebruik, voordat we aan tafel gaan wensen we elkaar vrede. We aanvaarden elkaar als tafelgenoten in Christus.

Je kunt degene die naast, voor en achter je zit een hand geven met de woorden: 'De vrede van Christus'.

We komen naar voren om een stukje brood en een slokje wijn of druivensap te ontvangen, daarbij kunnen de genoemde woorden klinken.

Je kunt het brood ontvangen met de geopende hand.

Je hoeft niet dankjewel o.i.d te zeggen, wanneer je iets wil zeggen kan dat 'Amen' zijn.

We danken God voor zijn goedheid en bidden dat wij vanuit Zijn goede gaven zullen leven.

Dit kunnen we ook zingen.

ORDE VAN DIENST DOPEN

Kleurwisseling: wit

Zingen: Laat de kind'ren tot Mij komen
Ondertussen worden de dopelingen binnengedragen

Inleiding

Doopgebed

Doopgedachtenis: Geloofsbelijdenis

Doopvraag ouders

v. verlangen jullie dat je kind gedoopt wordt in het geloof
dat wij samen als gemeente beleden hebben, het geloof in God
de Schepper, in Jezus Christus de Opgestane en de Heilige Geest?

Naam: Met welke naam hebben jullie je kind genoemd, waarmee het
zich gekend mag weten bij God en bij de mensen?

Moge zijn/haar naam verbonden zijn met Gods Naam

Doop: ik doop je in de naam van de Vader, en van de Zoon,
en van de Heilige Geest

Zegen: Dat Gods zegen jou mag omringen
Dat Gods licht met jullie mee ga op jullie weg samen

Het dopen vindt plaats na de dienst van het Woord.

Tijdens het dopen is de kleur wit, de stola van de dominee wordt gewisseld.

De namen van de ouders die de doop hebben gevraagd voor hun kind worden genoemd, en in enkele zinnen wordt de betekenis van de doop uitgelegd.

In het doopgebed komt steeds het symbool van het water naar voren aan de hand van enkele verhalen uit de geschiedenis van Israël.
Water is het symbool van reiniging, doorgang naar het nieuwe leven, achterlaten van het oude leven.

De verhalen vertellen ons daarvan: schepping uit het water van de oervloed, Israël dat door de Schelfzee trekt op weg naar het beloofde land, Noach en Mozes uit het water gered, Jezus gedoopt in het water van de Jordaan.

Wij dopen in het midden van de gemeente. Zo worden we ook bepaald bij onze eigen doop. En mogen wij onszelf als gemeente opnieuw te binnen brengen dat ook wij in Christus gedoopt zijn en deel mogen hebben aan Zijn genade. Ook worden wij bepaald bij de opdracht aan de kinderen in ons midden door te geven waar wij uit leven.
Wij zeggen of zingen de geloofsbelijdenis tot onze doopgedachtenis en opdat de doopouders zich gedragen mogen weten door het geloof dat wij als gemeente delen.

De ouders wordt gevraagd naar hun geloof. Op het 'ja-woord' op die vraag mag onvoorwaardelijk de doop worden ontvangen.
Aan niet-gelovige partners wordt de vraag gesteld naar respect voor het geloof en de bereidheid ruimte te geven voor het evangelie in hun huis.

Als symbolische verwijzing naar de joodse gewoonte dat het kind op de achtste dag in de tempel werd gebracht en daar voor Gods aangezicht zijn/haar naam ontving, noemen de ouders hier als eersten de naam van hun kind in het midden van de gemeente.

De kinderen worden gedoopt in de Naam van God, zoals daartoe de opdracht al klinkt in Matthéüs 28 : 19.

De zegen klinkt over de dopeling en over het gezin.

Doopvragen:
aanvaarden jullie de doop van je kind en willen jullie het terugontvangen als mens met het teken van God op zich, om van daaruit bemoedigd jullie weg samen verder te gaan;

beloven jullie je kind, naar je vermogen te bewaren bij de hartsgeheimen van de gemeente en het zo op te voeden dat zij hun eigen doop leren verstaan?

Dooptekst: bijbeltekst door de ouders uitgekozen
Doopkaars

Onthullen van de namen op de dooprol

Vraag aan de gemeente:

- v. Gemeente, wilt u deze ouders en hun kinderen opnemen in ons midden, met hen Gods naam belijden, vreugde en vragen met hen delen, hen dragen met uw liefde en uw geloof, en deze plek maken tot een huis van levend geloof waarin ook kinderen zich thuis kunnen voelen?
Wilt u zo de weg van het geloof met hen gaan en elkaar steeds rekenschap geven van de hoop die in ons is?
- g. Ja, dat beloven wij.

Zingen:

Overhandiging doopbijbel en doopkaart

Vervolg van de dienst met de gebeden en de gaven, en uitzending en zegen.

Na de zegen is er gelegenheid de doopouders geluk te wensen met de doop van hun kind.

Na de doop ontvangen de ouders hun kind terug als een nieuw mensenkind van God, in die belofte van God mogen ze als gezin bemoediging vinden voor hun leven met elkaar.

Op grond van die belofte van God kunnen de ouders nu beloven dat zij, zo goed als ze kunnen, hun kinderen in het geloof zullen opvoeden.

Aan een niet-gelovige partner wordt gevraagd zoveel als hem/haar mogelijk is daarin tot steun te zijn, om zo samen verantwoordelijk te zijn voor de christelijke opvoeding van hun kind.

De dopelingen ontvangen een doopkaars, aangestoken aan de Paaskaars, teken van het Licht van Christus. De doopkaars wordt gegeven in de hoop dat ook deze kinderen lichtdragers zullen zijn van dat licht.

De doopkaars kan aangestoken worden op de geboortedag, de dag van de doopdatum of bij andere bijzondere gebeurtenissen in hun leven.

De namen van de dopelingen staan opgeschreven op de dooprol van de gemeente. Ten teken dat deze kinderen deel zijn van Gods volk en zijn gemeente. En zo staan hun namen geschreven in het boek des levens, vast gegrift in de palm van Gods hand.

Aan de gemeente wordt gevraagd de kinderen te ontvangen in hun midden en hen de ruimte te geven mee te doen in de gemeente.

De gemeente zingt de dopelingen toe met een dooplied.

De kinderen ontvangen als geschenk van de gemeente een doopbijbel en een doopkaart, deze laatste wordt overhandigd door de leiding van de kindernevendienst.